

?leti?im Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?leti?im Yeterlilik Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23235>

Özet

İletişim Yeterlilik Ölçeği, bireylerin çeşitli sosyal ve profesyonel bağlamlarda sergiledikleri algılanan **iletişim yeterliliği** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Koca ve Erigüç (2017) tarafından Türkçe konu alan popülasyonlar için kültürel **uyarlama** çalışmalar yapılarak geçerli ve güvenilir hale getirilmiştir. Ölçeğin temel amacı, bireylerin hem iletişim hedeflerine ulaşma yeteneklerini (etkililik) hem de bunu sosyal ve durumsal normlara uygun bir şekilde yapma becerilerini (uygunluk) değerlendirmektir.

Ölçek, orijinal yapının Türk kültürüne aktarılmasında detaylı dilsel ve psikometrik süreçlerden geçmiştir. Bu süreçler, ölçeğin **geçerlik** ve **güvenirlilik** standartlarını sağlamasını garanti altına almıştır. İletişim Yeterlilik Ölçeği, özellikle yönetim, örgütsel davranış ve eğitim psikolojisi alanlarında bireylerin kişilerarası becerilerini değerlendirmek için etkili bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İletişim yeterliliği, psikolojik ölçek, **uyarlama**, geçerlik, güvenirlik, örgütsel iletişim, iletişim becerileri, öz-bildirim, **faktör analizi**.

Yazarlar

Gülsüm Feyma Koca, Gökçe Erigüç.

Amaç

İletişim Yeterlilik Ölçeği'nin Türkçe **uyarlama** çalışmasının temel amacı, uluslararası alanda kabul görmüş olan iletişim yeterliliği yapısının Türk kültürü bağlamında geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek bir araç sağlamaktır. Bu araç sayesinde, araştırmacılar ve uygulayıcılar, Türk popülasyonunda çalışmaların, öğrencilerin veya genel yetkinlerin iletişim becerilerine dair sistematik ve karşılaştırılabilir veriler elde edebilmektedir.

Ölçek, özellikle örgütsel ve sosyal psikoloji araştırmalarında kritik bir rol oynamaktadır; zira etkili **iletişim yeterliliği**, iş performans, liderlik etkinliği ve kişilerarası çatışma çözümünde önemli bir yordayıcı olarak kabul edilmektedir. Uyarılma çalışması, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türkçe örnekleme korunup korunmadığını incelemeyi hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojide ve iletişim bilimlerinde temel bir yapı olan **İletişim Yeterliliği** (Communication

Competence) kavramını ölçmektedir. İletişim yeterliliği, geleneksel olarak iki ana bileşen üzerinden tanımlanır: uygunluk (appropriateness) ve etkililik (effectiveness). Uygunluk, iletişim davranışının sosyal normlara, durumsal beklentilere ve kültürel kurallara ne kadar uyduğunu ifade eder. Etkililik ise, bireyin iletişimsel hedeflerine ne ölçüde ulaştığını gösterir.

Ölçek maddeleri, bireyin iletişim kurarken kendisini ne kadar rahat, yetkin ve başarılı hissettiğini, hem de mesajların karşı tarafa ne kadar doğru ve yerinde iletebildiğini sorgular. Bu öz-bildirim temelli ölçüm, bireyin kendi iletişim becerilerine dair algısının yansıtılarak, bu davranışsal sonuçların araştırılmaya olanak tanır.

Geçerlik

Koca ve Erigüç (2017) tarafından gerçekleştirilen uyarılma çalışmasında, ölçeğin yapısal **geçerlik** kanıtlarını elde etmek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin teorik yapısının Türkçe örneklemede de korunduğunu göstermiştir.

DFA sonuçları, modelin uyum indekslerinin (örneğin, RMSEA, CFI, TLI) kabul edilebilir sınırlarda olduğunu ve orijinal ölçeğin çok boyutlu yapısının doğrulandığını işaret etmektedir. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili yapılarla olan ilişkileri incelenerek (örneğin, iletişim kaygısı veya sosyal beceriler) ölçüt bağlantılı **geçerlik** kanıtları da desteklenmiştir. Bu çalışmalar, İletişim Yeterlilik Ölçeği'nin Türk kültüründe iletişim yeterliliğini doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, iç tutarlılık (internal consistency) yöntemiyle test edilmiştir. Koca ve Erigüç (2017) çalışmasında, ölçeğin genel Cronbach Alfa katsayısının oldukça yüksek olduğu rapor edilmiştir (genellikle .80 üzerinde). Bu yüksek değerler, ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarlı olduğunu ve aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Buna ek olarak, alt boyutların Cronbach Alfa değerlerinin de kabul edilebilir düzeylerde olması, ölçeğin sadece bütün olarak değil, aynı zamanda yapısal bileşenler açısından da kararlı ve tutarlı ölçümler sağlandığını kanıtlamaktadır. Güvenirlilik çalışmaları güçlü sonuçları, İletişim Yeterlilik Ölçeği'nin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Türkçe **uyarılma** sürecinde, ölçeğin faktör yapısını incelemek için çok amaçlı bir **faktör analizi** stratejisi izlenmiştir. İlk olarak, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile madde yüklerinin incelenmesi ve faktör sayısının belirlenmesi yapılmıştır. AFA sonuçları, orijinal ölçek yapısını destekleyen

bir faktör yapısının ortaya çıktığını göstermiştir.

Ardından, farklı bir örneklem grubu üzerinde Doğrusal Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA, kuramsal olarak beklenen faktör modelinin (örneğin, iki veya daha fazla alt boyutlu yapı) toplanan verilerle ne kadar uyumlu olduğunu test etmiştir. Yapılan analizler, teorik modelin veri setine iyi uyum sağladığını ve ölçek maddelerinin beklenen faktörlere yüksek düzeyde yüklendiğini ortaya koyarak yapısal **geçerlik** için önemli kanıtlar sunmuştur.

Araç

Test Türü: Uyarlama, Öz-Bildirim Ölçeği

Biçim: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır (Örneğin, "Hiç uygun değil"den "Tamamen uygun"a kadar).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler, Üniversite Öğrencileri ve Çalışanlar

Yaş Grubu: Genellikle 18 yaş ve üzeri yetkin popülasyon

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, genellikle üniversite öğrencileri ve farklı sektörlerde çalışan yetkinlerden oluşan geniş bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, katılımcıların kendi **iletişim yeterliliği** algılarını değerlendirme gerektiren bir dizi ifade içerir. Puanlama, genellikle alt boyutlar ve genel iletişim yeterliliği puanı üzerinden yapılır; yüksek puan, daha yüksek algılanan yeterliliğe işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Öz-değerlendirme, psikometrik özellikler, **güvenirlilik** katsayısı, **geçerlik** kanıtları, örgütsel davranış, sosyal psikoloji, **iletişim yeterliliği**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Veri mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: g.seymakoca@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yayın Adresi: Veri mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Ölçek, Koca ve Erigüç tarafından 2017 yılında yayımlanan akademik makale ile Türk literatürüne kazandırılmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı genellikle yazar iznine tabidir. Ticari veya klinik amaçlı kullanımlar için ilgili yazarlarla e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Sorumlu yazar Gülsüm Feyma Koca ile iletişim kurmak için kullanılan e-posta adresi: g.seymakoca@hacettepe.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [iletisim-yeterlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Koca, G. F., & Erigüç, G. (2017). İletişim Yeterlilik Ölçeği'nin **geçerlik** ve **güvenilirliği**. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(4), 789-799.

İletişim Yeterlilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: İletişim Yeterlilik Ölçeği'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Detaylı maddeler için lütfen Koca ve Erigüç (2017) tarafından yayınlanan makaleye başvurunuz.